

Київський університет імені Бориса Грінченка

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет інформаційних технологій та управління

Кафедра фінансів та економіки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТЕКОНОМІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

для студентів

спеціальність 052 Політологія
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня бакалавр політології
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми 052.00.01 Політологія
(шифр і назва освітньої програми)

Київ – 2021

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 15/15/21

Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

«   » 2021 р.

Розробник:

Краус Наталія Миколаївна, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та економіки факультету Інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

(вказати всіх викладачів, які працюють за даною програмою)

Краус Наталія Миколаївна, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та економіки факультету Інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
фінансів та економіки

Протокол від 30.08.2011 р. №
Завідувач кафедри (О.О. Сосновська)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 052.00.01 Політологія

    .   .20   р.
Керівник освітньої програми Панаєюк Л.В.
(підпис)

Робочу програму перевірено

    .   .20   р.
Заступник декана (І.Ю. Мельник)
(підпис)

Пролонговано:

на 20   /20   н.р.   (   ), «   » 20   р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20   /20   н.р.   (   ), «   » 20   р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20   /20   н.р.   (   ), «   » 20   р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20   /20   н.р.   (   ), «   » 20   р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
<i>Вид дисципліни</i>	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки.
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4/120
<i>Курс</i>	1
<i>Семестр</i>	2
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	4
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i>Аудиторні</i>	56 (28л/8п/20с)
<i>Модульний контроль</i>	8
<i>Семестровий контроль</i>	30
<i>Самостійна робота</i>	26
<i>Форма семестрового контролю</i>	іспит

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):
для денної форми навчання – 48% / 52%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою: викладання навчальної дисципліни «Політекономія» є комплексне вивчення економічних відносин як форми суспільного виробництва, ґрунтовне пізнання проблеми ефективного використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів щодо задоволення людських потреб, які невинно зростають.

Завданням: дисципліни «Політекономія» є науково обґрунтувати загальні основи економічного життя суспільства, розкрити закономірності розвитку суспільного виробництва, з'ясувати механізм дії економічних законів і механізм використання їх людьми у процесі господарської діяльності, визначити істотні риси основних соціально-економічних систем та напрямки їх еволюції, з'ясувати роль політекономії у розробці шляхів формування соціально-орієнтованої економічної системи суспільства.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- ✓ предмет, методи та методологію цієї науки;
- ✓ основні економічні закони, закономірності функціонування і розвитку суспільного виробництва;
- ✓ загальну характеристику і основні риси економічних систем;
- ✓ способи і методи вирішення корінних проблем виробництва товарів і послуг, їх розподілу, обміну та споживання.

вміти :

- ✓ аналізувати економічні явища і процеси;
- ✓ робить узагальнення;
- ✓ застосовувати набуті знання для вирішення практичних проблем;
- ✓ збирати та опрацювати соціально-економічну інформацію, робити узагальнюючі висновки на науковій основі.

володіти наступними компетенціями:

Загальні компетенції	
ЗК-03	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК-04	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК-06	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні компетенції	
СК-03	Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах

СК-06	Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
СК-07	Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
Програмні результати навчання	
РН-03	Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.
РН-04	Мати навички професійної комунікації.
РН-06	Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.
РН-10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
РН-13	Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
РН-14	Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл год. між видами роб.					
		денна форма					
		у тому числі					
		л.	с	пра	м.к.	інд.	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи навчальної дисципліни.							
Тема 1. Предмет і методи політекономії.	6	2	2		-	-	2
Тема 2. Економічні потреби і виробничі можливості. Економічні інтереси.	6	2	2		-	-	2
Разом за змістовим модулем 1	14	4	4		2	-	4
Змістовий модуль 2. Робота економічної системи та організація суспільного виробництва.							
Тема 3. Економічна система суспільства. Способи і типи суспільного виробництва	8	2	2	2	-	-	2
Тема 4. Відносини власності. Форми організації суспільного виробництва	6	2	2		-	-	2
Тема 5. Гроші: закономірності виникнення, суть і функції	12	6	2	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем 2	28	10	6	4	2	-	6
Змістовий модуль 3. Загальні основи ринкової економіки.							
Тема 6. Ринок. Конкуренція й основні моделі ринків.	10	4	2	2	-	-	2
Тема 7. Домогосподарства. Підприємство і підприємництво	8	2	2	2	-	-	2
Тема 8. Економічна роль держави у сучасній ринковій економіці	8	4	2		-	-	2
Разом за змістовим модулем 3	28	10	6	4	2	-	6
Змістовий модуль 4. Закономірності розвитку світового господарства.							
Тема 9. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли.	10	2	2		-	-	6
Тема 10. Всесвітнє господарство та світовий ринок. Форми міжнародних економічних відносин.	8	2	2		-	-	4
Разом за змістовим модулем 4	20	4	4		2	-	10
Підготовка та проходження семестрових контрольних заходів	30						
Усього годин	120	28	20	8	8	0	26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет і методи політекономії

Мета теми - вивчення політекономії як науки, визначення її предмета тобто коло питань, які вона досліджує, з'ясування цілей, які вона переслідує. Головним завданням даної теми є визначення методів економічних досліджень.

Виникнення та основні етапи розвитку економічної думки. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет політекономії. Економічні категорії і закони. Методи економічних досліджень. Функції політекономії, її зв'язок з іншими науками та господарською практикою.

Тема 2. Економічні потреби і виробничі можливості. Економічні інтереси

Мета теми - вивчення шляхів кращого використання обмежених ресурсів з метою задоволення людських потреб, які невпинно зростають.

Виробничі можливості суспільства та потреби. Метод виробничих можливостей. Продукт виробництва. Необхідний і додатковий продукт. Економічні потреби суспільства. Закон зростання потреб. Економічний інтерес. Єдність та суперечність у системі інтересів.

Змістовий модуль 2.

Тема 3. Економічна система суспільства. Способи і типи суспільного виробництва

Мета теми - вивчення елементів економічної системи в їх єдності; форм і типів економічних систем.

Економічна система: її сутність та структурні елементи. Виробничі відносини, їх суть, система і структура. Типи й еволюція економічних систем. Інформаційний і загальноцивілізаційний підходи до типізації суспільства.

Тема 4. Відносини власності. Форми організації суспільного виробництва

Мета теми - визначення власності як економічної категорії, вивчення різноманітних типів і форм власності і їх розвиток на Україні в ринкових умовах; вивчення основних форм суспільного виробництва натурального і товарного, їх характерних рис.

Економічний і юридичний зміст власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи, види і форми власності. Власність на засоби виробництва та їх суспільно-економічна природа.

Натуральна (традиційна) і товарна форма організації виробництва. Товар та його властивості. Суперечність товару. Вартість і ціна. Теорії вартості: трудова, маржиналістська й неокласична. Функціонування товарного господарства та його закони.

Тема 5. Гроші: закономірності виникнення, суть і функції

Мета – визначення суті і функцій грошей, грошового обігу і його законів, виникнення і розвитку грошових відносин, альтернативних теорій грошей.

Виникнення і розвиток грошових відносин. Суть та функції грошей. Альтернативні теорії грошей Кредитна природа сучасних грошей. Закони грошового обігу. Інфляція, дефляція. Грошова маса й грошові агрегати.

Змістовий модуль 3.

Тема 6. Ринок. Конкуренція й основні моделі ринків.

Мета теми - розкрити сутність: місце ринку в економічній системі, показати механізм його функціонування і формування ринкової рівноваги на макро- і мікрорівнях, обґрунтовувати форми та особливості монополій в умовах України та необхідність і стан антимонопольної політики в Україні.

Поняття, умови існування й функції ринку. Позитивні і негативні риси ринкової системи. Закони попиту й пропозиції. Ціна ринкової рівноваги та зсув кривих попиту і пропозиції. Еластичність попиту та пропозиції.

Конкуренція. Класифікація ринків за ознакою конкуренції. Особливості ціноутворення в умовах чистої конкуренції олігополії і монополії.

Тема 7. Домогосподарства. Підприємство і підприємництво

Мета теми - усвідомлення студентами пріоритетної ролі підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки, переваг багатокладної економіки, проаналізувати механізм еволюції господарських структур, а також доходи, витрати та прибутки фірми.

Підприємство: суть та види. Організаційно-правові форми підприємництва. Витрати й прибутки підприємств, фірм. Прибуток: суть і види. Парадокс прибутку.

Тема 8. Економічна роль держави у сучасній ринковій економіці

Мета теми - домогтися чіткого та свідомого засвоєння студентами змісту значення економічних функцій та методів держави, засобів їх впливу на економічну діяльність країни на макро- та мікрорівні.

Держава як суб'єкт економічних відносин. Теорії регулювання економіки державою. Економічна політика. Сучасні форми державного регулювання.

Змістовий модуль 4.

Тема 9. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли

Мета теми - засвоїти теорію економічного зростання, фактори економічного зростання. Поняття економічного циклу і причини циклічного розвитку економіки, сутність і складові антициклічної політики.

Теорії і моделі економічного зростання. Нагромадження. Заощадження й інвестиції. Циклічність як закономірність ринкової економіки. Теорії циклів та їх типи. Диспропорції в економіці і проблеми антикризового регулювання.

Тема 10. Всесвітнє господарство та світовий ринок.

Форми міжнародних економічних відносин

Мета теми - визначити поняття світового господарства, охарактеризувати основні етапи його становлення і розвитку, розуміння суті інтернаціоналізації господарського життя в сучасних умовах, визначення проблем входження України у світове господарство.

Міжнародний поділ праці і міжнародна економічна інтеграція. Теорія порівняльних витрат. Особливості дії економічних законів у світовому господарстві. Форми міжнародного співробітництва Міжнародні економічні організації.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	5	5	5	5	2	2
2	Відвідування семінарських (практичних) занять	1	2	2	5	5	5	5	2	2
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15	3	15	2	10
4	Робота на семінарських (практичних) заняттях	10	2	20	5	50	5	50	2	20
5	Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	-	59	-	100	-	100	-	59
Максимальна кількість балів:		318								
Розрахунок коефіцієнта:		318/60=5,3								
Екзамен		40								
Загалом		100								

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи навчальної дисципліни.			
1.	Тема 1. Предмет і методи політекономії.	2	5
2.	Тема 2. Економічні потреби і виробничі можливості. Економічні інтереси.	2	5
Змістовий модуль 2. Робота економічної системи та організація суспільного виробництва.			
3.	Тема 3. Економічна система суспільства. Способи і типи суспільного виробництва	2	5
4.	Тема 4. Відносини власності. Форми організації суспільного виробництва	2	5
5.	Тема 5. Гроші: закономірності виникнення, суть і функції	2	5
Змістовий модуль 3. Загальні основи ринкової економіки.			
6.	Тема 6. Ринок. Конкуренція й основні моделі ринків.	2	5
7.	Тема 7. Домогосподарства. Підприємство і підприємництво	2	5
8.	Тема 8. Економічна роль держави у сучасній ринковій економіці	2	5
Змістовий модуль 4. Закономірності розвитку світового господарства.			
9.	Тема 9. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли.	6	5
10.	Тема 10. Всесвітнє господарство та світовий ринок. Форми міжнародних економічних відносин.	4	5
Разом		26	50

Тематика завдань та презентацій для самостійної роботи

1. Вплив економічного зростання на формування та зміну потреб.
2. Інвестиції у людський капітал як чинник добробуту.
3. Фактори, особливості та наслідки міжрегіонального поділу праці в Україні.
4. Сутність, види та значення "електронних грошей" в сучасній економіці.
5. Функції грошей та фактори, що впливають на ефективність їх реалізації.
6. Особливості приватизації підприємств у країнах з перехідною та розвинутою ринковою економікою.
7. Необхідність, напрямки і масштаби державного втручання в економічні процеси.
8. Вплив типу конкурентного середовища на науково-технічний прогрес у галузі.
9. Поширеність цінових та нецінових методів конкуренції в економіці України.
10. Особливості державного регулювання умов конкуренції в економіці України.
11. Аналіз світового досвіду регулювання конкуренції в економіці.
12. Аналіз особливостей умов конкуренції на ринку.
13. Роль підприємницького прибутку в ринковому саморегулюванні.
14. Ринкові фактори заробітної плати, особливості їх прояву в економіці України.
15. Причини, засоби та можливі наслідки державного регулювання валютного курсу.
16. Особливості державного регулювання зовнішньої торгівлі в Україні.
17. Світовий досвід і сучасний стан приватизаційних процесів в Україні.
18. Необхідність приватизації в умовах переходу до ринкової економіки.
19. Особливості інфляційних процесів в Україні та методи їх регулювання.
20. Економічні основи розвитку підприємництва в Україні.
21. Причини виникнення, суть, форми та наслідки монополій. Антимонопольне регулювання економіки України.
22. Організаційно-правові умови функціонування акціонерних товариств в Україні.
23. Управління й організація маркетингової діяльності на підприємстві.
24. Особливості розвитку малого бізнесу в розвинутих країнах світу.
25. Проблеми становлення та розвитку малого підприємництва в Україні.
26. Маркетинг у системі управління підприємством: суть, елементи та функції.

27. Проблеми приватизації та роздержавлення в аграрному секторі економіки.
28. Особливості формування ринку праці в Україні.
29. Проблеми становлення кредитно-банківської системи в Україні.
30. Сутність, структура та функції бюджету Дефіцит бюджету. Особливості бюджетної політики в Україні.
31. Проблеми вдосконалення податкової системи в Україні.
32. Природа економічної кризи в Україні й умови її подолання.
33. Міжнародне регулювання економічного розвитку. Проблеми інтеграції України у світове господарство.
34. Формування інтеграційної стратегії України.
35. Сучасна трансформація міжнародного поділу праці та перспективи участі України.
36. Зовнішньоекономічний механізм України: суть та принципи формування.
37. Основні форми міжнародного співробітництва України.
38. Національне господарство України та його характеристики.
39. Ринкові можливості та проблеми економіки України.
40. Грошово-кредитна політика в Україні: проблеми і перспективи.
41. Політична економія й обґрунтування економічної політики.
42. Тенденції розвитку відносин власності в Україні та у світі.
43. Інтелектуальна власність та власність на інформацію.
44. Грошові реформи. Історія українських грошей.
45. Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Масштаби та особливості тіньової економіки в Україні.
46. Диференціація доходів у суспільстві. Проблеми багатих і бідних.
47. Інфляція в Україні та її наслідки і подолання.
48. Еволюція відносин капіталу.
49. Класична школа політичної економії.
50. Становлення неокласичної традиції в економічній теорії.
51. Розвиток вітчизняної економічної науки. Видатні українські економісти.
52. Проблеми ефективності виробництва в умовах ринкової економіки.
53. Монопольний прибуток: сутність, джерела, межі.
54. Економічний прибуток та його роль в ефективному функціонуванні фірми.
55. Проблеми формування ринкової інфраструктури в Україні.
56. Ціна землі: сутність і фактори, які визначають її динаміку.
57. Транснаціональний капітал і механізм його функціонування.
58. Міжнародні валютні ринки і валютне регулювання. Міжнародний валютний фонд (МВФ).

Критерії: запропоновані завдання в рамках кожної теми виконати в письмовій формі обсягом 2–3 сторінки та презентації на 10 слайдів.

Робота оцінюється в 5 балів.

5 балів – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками по всіх трьох завданнях

4 бали – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок по всіх трьох видах завдання
3 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків по всіх трьох завданнях
2 бали – мінімально можливий допустимий рівень виконання, а саме коли 2 завдання з 3 представлених зроблені в достатній мірі
1 бал – допустимо низький рівень виконання завдань, а саме виконано лише посередньо та не в повній мірі 1 завдання з трьох запропонованих.
0 балів – завдання не виконані.

Термін виконання: Крайній термін виконання завдань за 2 дні до екзамену.
Форма подання виконаної роботи: Документ у форматі doc, docx, pdf*

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи проводяться дистанційно (онлайн в

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
II	Теми 3, 4, 5 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 6, 7, 8 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Теми 9, 10 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

середовищі Moodle).

В модульній контрольній роботі передбачено виконання 25 тестових завдань. За кожне правильно виконане завдання, в системі МУДЛ, проставляється 1 бал. Максимально можна набрати 25 балів за 100% надані правильні відповіді. Час, що відводиться на проходження модульної контрольної 25 хвилин.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
25	В повному обсязі володіє матеріалом, глибоко знає зміст теоретичних питань з дисципліни, використовує різноманітні джерела інформації для пошуку вирішення проблемних питань
24-20	Досить повно володіє матеріалом, знає зміст більшості теоретичних питань з дисципліни, використовує обов'язкову літературу для пошуку вирішення проблемних питань, допускає незначні помилки при вирішенні тестових завдань
19-15	Загалом володіє навчальним матеріалом, володіє знаннями з деяких теоретичних питань з дисципліни, не використовує обов'язкову літературу для пошуку вирішення проблемних питань, допускає окремі суттєві неточності та помилки
14-10	Володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, викладає його фрагментарно без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускає суттєві неточності

9-5	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань з дисципліни, допускає суттєві помилки
4-0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль – іспит. Іспит проводиться у вигляді тестування. На нього виносяться тести з усіх тем курсу.

Форма проведення іспиту – тестова

Тривалість проведення – 1 год. 20 хв.

Максимальна кількість балів – 40 балів

Критерії оцінювання – 1 бал за кожну правильну відповідь у тестовому питанні.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Продуктивні сили і виробничі відносини
2. Теорії грошей. Закон грошового обігу
3. Соціальна політика держави
4. Предмет дисципліни “Політекономія”. Місце політекономії в системі економічних наук
5. Особливості функціонування паперових грошей за сучасних умов. Роль золота “Електронні гроші”
6. Формування системи державного регулювання економіки України
7. Економічні категорії та закони
8. Суть, причини виникнення та соціально-економічні наслідки інфляції
9. Суспільний продукт як результат виробництва, його структура
10. Мета і функції політичної економії. Політична економія – наукова основа економічної політики
11. Рівні інфляції. Економічні, соціально-політичні та фінансові методи стабілізації валют. Особливості інфляції в економіці України
12. Вартісні форми суспільного продукту
13. Методи дослідження соціально-економічних явищ
14. Ринок: суть і функції. Умови функціонування ринку
15. Натурально-речові форми суспільного продукту
16. Зародження й розвиток політичної економії, її напрями та школи
17. Структура та інфраструктура ринку
18. Національний дохід, структура використання національного доходу
19. Виробництво як процес, його суть і зміст. Рівень розвитку виробництва
20. Попит, чинники, які визначають його величину. Сутність закону попиту. Еластичність попиту
21. Національне багатство, його сутність, структура й проблеми розширеного відтворення

22. Поняття технічного способу виробництва та основних етапів його історичної еволюції
23. Пропозиція. Сутність закону пропозиції. Еластичність пропозиції
24. Тіньовий сектор в економічному відтворенні, його масштаби й особливості в економіці України
25. Основні чинники суспільного виробництва, їх взаємодія
26. Механізм утворення ринкової (рівноважної) ціни
27. Відтворення суспільного продукту. Види відтворення
28. Економічні форми поєднання робочої сили і засобів виробництва у різних суспільно-економічних формаціях
29. Конкуренція і ринок. Основні види конкуренції
30. Моделі реалізації суспільного продукту Ф.Кене, К.Маркса. Міжгалузевий баланс В.Леонтьєва
31. Результативність виробництва
32. Монополія та конкуренція. Форми монополій і наслідки монополізації економіки
33. Економічне зростання як мета економічної системи. Механізм економічного зростання. Основні типи економічного зростання
34. Економічні інтереси, їх взаємозв'язок із потребами
35. Антимонопольна практики й антимонопольне законодавство
36. Економічні цикли : сутність, види
37. Економічні потреби, їх суть і роль у розвитку виробництва. Структура потреб та їх класифікація
38. Підприємництво, його суть, мета й основні форми. Принципи та функції підприємницької діяльності
39. Ефекти мультиплікації та акселерації. Неокейнсіанські та неокласичні теорії економічного росту. Стадії економічного росту
40. Корисність продукту та її види. Закон спадної корисності
41. Підприємець, його морально-етичний статус. Інтереси підприємців і суспільства
42. Інвестиції та економічне зростання. Вплив науково-технічної революції на економічний розвиток
43. Економічний вибір та економічна поведінка товаровиробника
44. Види підприємницької діяльності: виробнича, посередницька, комерційна
45. Національний дохід як дохід нації. Механізм розподілу та перерозподілу національного доходу.
46. Абсолютна та відносна обмеженість економічних ресурсів та їх основні види. Вибір альтернативних варіантів використання ресурсів
47. Малий бізнес. Малі підприємства: суть, система. Організації та принципи діяльності
48. Суспільні фонди споживання
49. Виробничі можливості і крива “трансформація”. Принцип раціональності
50. Акціонерні товариства
51. Фонди споживання та нагромадження, їх структура. Шляхи оптимізації фондів споживання та нагромадження

53. Закон спадної дохідності виробництва та механізм його впливу на поведінку виробника
54. Підприємництво в сільському господарстві
55. Споживання : сутність і функції
56. Власність як економічна категорія. Об'єкти і суб'єкти власності. Юридичний і історичний аспекти власності
57. Домашнє господарство в ринкових умовах
58. Заощадження та його функції. Національні заощадження та норма заощаджень
59. Власність у системі економічних відносин. Еволюція відносин власності і закономірності зміни соціально-економічних організаційних форм підприємств. Форми власності
60. Сутність підприємства та його основні види
61. Розподіл національного доходу й об'єктивні основи формування доходів населення
62. Відносини власності в Україні. Необхідність різноманітних форм власності
63. Орендні підприємства: види, розподіл доходів. Сучасні проблеми орендних відносин в Україні
64. Закономірності формування і суть світового господарства
65. Роздержавлення й приватизація. Проблеми приватизації та формування багатокладної економіки в Україні
66. Проблеми розвитку цивілізованого підприємництва в Україні
67. Міжнародний поділ праці та світовий ринок
68. Форми власності: державна, кооперативна, корпоративна
69. Процес зародження та етапи розвитку капіталістичної економічної формації.
70. Міжнародна торгівля. Торговельний баланс країни
71. Еволюція форм власності. Рабовласницька та феодальна власність
72. Економічна система монополістичного капіталізму. Фінансово-монополістична олігархія
73. Державне регулювання зовнішньої торгівлі. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність"
74. Особливості приватнокапіталістичної власності. Проблеми трансформації приватної власності в суспільну
75. Сутність, ознаки, умови виникнення та механізм функціонування змішаної економіки
76. Міжнародний кредит і його форми
77. Риси, причини та історичні умови виникнення товарного виробництва
78. Монополії та олігополії в умовах капіталістичної змішаної економіки
79. Інтернаціоналізація господарських відносин
80. Порівняльна характеристика товарного й натурального господарства
81. Сутність і особливості перехідної економіки. Типи перехідної економіки, їх основні ознаки
82. Міжнародна економічна інтеграція та її форми. Міжнародні міжрегіональні економічні об'єднання

83. Товар і його властивості. Конкретна й абстрактна праця, втілена в товарі

84. Об'єктивна необхідність і реальні можливості переходу до ринкових відносин

85. Міжнародна трудова міграція. Міжнародне науково-технічне співробітництво

86. Величина вартості товару. Продуктивність та інтенсивність праці

87. Необхідність державного регулювання економіки. Економічні функції сучасної держави

88. Міжнародні валютні відносини, їх еволюція

89. Закон вартості та його функції. Теорії вартості

90. Сутність державного регулювання економіки

91. Конвертована валюта, валютні курси, валютна політика

92. Виникнення, суть і функції грошей

93. Основні форми і методи державного регулювання економіки. Межі регулювання

94. Проблеми інтеграції економіки України у світову. Інтеграційні зв'язки України в межах СНД

6.5. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Сума балів за всі види навчальної діяльності
A	90-100
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	1-34

7. Навчально-методична карта дисципліни (модуля)

Разом: 120 год., із них: лекції – 28 год., семінарські заняття – 20 год., практичні заняття – 8 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі (назви, бали)	1. Змістовий модуль 1 (59 балів)		2. Змістовий модуль 2. (100 балів)			3. Змістовий модуль 3. (100 балів)			4. Змістовий модуль 4. (59 балів)		
	Теми	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Лекції (теми, бали)	Тема 1. Предмет і методи політекономії. (16бал)	Тема 2. Економічні потреби і виробничі можливості. Економічні інтереси. (16бал)	Тема 3. Економічна система суспільства. Способи і типи суспільного виробництва (16бал)	Тема 4. Відносини власності. Форми організації суспільного виробництва (16бал)	Тема 5. Гроші: закономірності виникнення, суть і функції (36бал)	Тема 6. Ринок. Конкуренція й основні моделі ринків. (26бал)	Тема 7. Домогосподарства. Підприємство і підприємництво (16бал)	Тема 8. Економічна роль держави у сучасній ринковій економіці (26бал)	Тема 9. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли. (16бал)	Тема 10. Всесвітнє господарство та світовий ринок. Форми міжнародних економічних відносин. (16бал)	
Семінарські/ практичні заняття (теми, бали)	Тема 1. Предмет і методи політекономії. (11 бал)	Тема 2. Економічні потреби і виробничі можливості. Економічні інтереси. (11 бал)	Тема 3. Економічна система суспільства. Способи і типи суспільного виробництва (22 бал)	Тема 4. Відносини власності. Форми організації суспільного виробництва (11 бал)	Тема 5. Гроші: закономірності виникнення, суть і функції (22 бал)	Тема 6. Ринок. Конкуренція й основні моделі ринків. (22 бал)	Тема 7. Домогосподарства. Підприємство і підприємництво (22 бал)	Тема 8. Економічна роль держави у сучасній ринковій економіці (11 бал)	Тема 9. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли. (11 бал)	Тема 10. Всесвітнє господарство та світовий ринок. Форми міжнародних економічних відносин. (11 бал)	
Самостійна робота 5*10=50 балів											
Поточний контроль Модульна контрольна робота 1,2,3,4*25=100 балів											
Сума за семестр 318, коефіцієнт переведення у 60-бальну шкалу 5,3											
Іспит - 40 балів											
Загалом 100											

8. Рекомендовані джерела

Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проєктор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа, МУДЛ).

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- електронний навчальний курс.
- презентації.
- навчальні посібники.
- робоча навчальна програма.
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Основна (базова)

1. Щетинін А.І. Політична економія: Підручник. – К.: ЦУЛ. – 2019. – 480 с.
2. Семененко В. Економічна теорія. Політекономія: посібник / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас. – Київ. ЦУЛ. – 2019. – 428 с.
3. Мацелюх Н. Політична економія. Частина 3. Економічний розвиток: посібник. – К.: ЦУЛ. – 2014. – 230 с.
4. Соколов М. Економічна теорія: Підручник. / М. Соколов, М. Горлач, В. Гущенко та ін. – К.: ЦУЛ. – 2019. – 532 с.
5. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
6. Якобчук В. Економічна теорія: посібник. – К.: Ліра-К. – 2015. – 408 с.
7. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія: підручник. 8-ме вид., перероблене і доповнене. К.: Знання. – 2012. – 702с.
8. Краус К. М. Політична економія: навчально-методичний посібник (модульний варіант) / К. М. Краус, Н. М. Краус, О. В. Манжура. – Полтава: Оріяна, 2012. – 274 с.
9. Краус Н. М., Краус К. М. Політекономія: навчально-методичний посібник. Полтава: Скайтек. – 2013. – 248 с.
10. Політична економія : підручник / О.М. Діденко, М.М. Руженський, О.Ф. Іткін ; за ред. В.Г. Федоренко. – К. : Алерта, 2008. – 487 с.
11. Політична економія : підручник / за ред. Ю.В. Ніколенко. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 632 с.
12. Економічна теорія : політекономія : підручник / за ред. В.Д. Базилевич. – 7-те вид., стер. – М. : Знання-Прес, 2008. – 719 с.
13. Економічна теорія: політична економія [Текст] : навчальні форми

контролю та презентації : навч. посібник / за ред. С.І. Юрій, В.В. Козюк. – К. : Кондор, 2010. – 266 с.

14. Щетинін А.І. Політична економія : підручник / А.І. Щетинін . – К. : Центр учб. л-ри, 2011 . – 480 с.

9. Додаткові ресурси

15. Білецька Л.В. Економічна теорія : політекономія, мікроекономіка, макроекономіка / Л.В. Білецька, О.В. Білецький, В.І. Савич . – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 688 с.

16. Дзюбик С.Д. Основи економічної теорії : навч. посібник / С.Д. Дзюбик, О.С. Ривак. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 491 с.

17. Економічна теорія : Підручник / за ред. В.М. Тарасевич . – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 784 с.

18. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник (модульний варіант) / Д.П. Богиня, Н.М. Краус, О.В. Манжура та ін. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 428 с.

19. Kraus N. Dictionary of Economic terms / K. Kraus, N. Kraus. – Poltava : Skytek, 2013. – 84 p.

20. Краус Н. М. Українсько-російсько-англійський термінологічний словник з економічної теорії : слов. для студ. ВНЗ / Н. М. Краус, К. М. Краус ; ВНЗ Укоопспілки “Полтав. ун-т економіки і торгівлі”. – Київ : Центр учбової л-ри, 2015. – 326 с. (Гриф МОН України Лист № 1/11-15955 від 22.10.13 р.).

21. Політична економія : [навч. посіб. для студентів ВНЗ] / Я. С. Ларіна, С. В. Фомішин. — Херсон : Олді-плюс, 2016. — 502 с.

22. Робоча програма навчальної дисципліни з дисципліни “Політична економія” / Н.М.Краус. – Полтава, 2013. – 28 с. (Електронний ресурс: електронна науково-технічна бібліотека Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка).

23. Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки : структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки. Навчальний посібник. – К. : “Центр учбової літератури” 2014. – 504 с.

24. Краус К.М., Краус Н.М., Манжура О.В. (2021). Електронна комерція та інтернет-торгівля: навчально-методичний посібник. Київ: Аграр Медіа Груп. 454 с.

25. Teaching Guidelines For Digital Entrepreneurship, eds. Kateryna Kraus, Nataliia Kraus, Olena Shtepa, Cracow University of Economics, Kiev-Cracow 2021, 71 p. ISBN: 978-83-959463-6-3. (<https://ted.uek.krakow.pl/output-1-teaching-guidelines/>) http://webgate.ec.europa.eu/eac/mobility/systemLayers/5_FE/dist/index.html#/project/272256/view/0

26. "Political Economy Lecture Notes" Daron Acemoglu, Массачусетс. – Режим доступу: <http://economics.mit.edu/files/9524>. – Назва з екрана.

27. Political economy. Encyclopedia Britannica. Michael A. Veseth, David N. Balaam – Режим доступу: <https://www.britannica.com/topic/political-economy/Historical-development>. – Назва з екрана.

Нормативно-правові акти:

28. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Назва з екрана.

29. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.

30. Державна служба статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Електронні ресурси:

31. Краус Н.М. ЕНК «Політекономія» студентів спеціальності «Політологія» для денної форми навчання в Е-середовищі Університету – Режим доступу: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=21158> – Назва з екрана.